

TORONTAI

Megjelenik naponta reggel. - Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda: Beeskerek (Nagybeeskerek),
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. - Telefon 21.

CSÜTÖRTÖK, 1944 február 24

73. évfolyam

45. szám

Előfizetésben:

Évente 840 félévre 420
negyedévre 210 havonta 70

Pár szó a bánáti első magyar írói estről

A magyar sors ezeréves útját a Gondviselés ritkán hintette be rózsákkal. Rögös volt bizony ez a megtett út, kezdettől máig s bánatot bővebben termelt mint örömet. Ha azonban a magyarság földrajzi helyzetére, geopolitikai elhelyezkedésére gondolunk, alázatos lélekkel hajlunk meg a mindent elrendező Isten bölcsesége előtt. Nyugalmat, tespedő és éppen ezért öngyilkos megnyugvást nem adott, de belejojtotta fajánk véérébe a szívós, az elpusztíthatatlan, az örök őrtálló magyar öntudatát s magyarságunk ritkán felejtkezett meg erről a hitvallássá vált hivatásáról.

A ma ezer sebe, könnye is megtépte büszkeségünk biborpalástját, de büszke daccal, álljuk a magyar sorsot, talán minden idők legnagyobb viharában. Élünk és élni akarunk!

Ezzel s gondolattal eltelve örülő szívvel vettük a híradást a BMKSz írói alosztályának bemutatójáról, hosszú idők után az első magyar írói megnyilvánulásról. Aggodó áhitattal vártuk íróink szereplését, hiszen tudatában vagyunk annak, hogy ma a Bánát magyarsága számára egy ilyen természetű megmozdulás ezen a területen azonos magával az ősi hivatástudat helyes és igazi betöltésével.

Beeskerek és a Bánát magyarsága megértette ezt és zsufozásig megtölte az évszázados beeskereki színházat.

A magyarságnak ez a valóban imponáló felvonulása azt is bizonyította, mennyire áhitja, sóvárogja, sőt követeli az itt élő magyarság a magyar szellemiség élő erejét s mennyire átérzi annak parancsoló szükségességét.

Helyesen fogta fel tehát a BMKSz írói alosztálya, hogy odaállt ez elé a sok reményből kifeszlett, de mégis magyar szellemet szomjazó közönség elé és messzehangzó hangon hívta egybe Bánát magyarságát.

Nagy volt a feladat s amikor annak óriási hatását a lelkiismeretes bíráló szemével lemérjük, az eredményeket őszinte örömmel elkönyveljük, nem halgathatjuk el pár megjegyzésünket, melyekkel a jövő hasonló irodalmi megmozdulásait akarjuk szolgálni.

Szögezzük le éppen ezért megjegyzéseim élén, hogy az írói estnek határozott sikere volt és annak folytatását a magyarság várja, tehát előljáró szavaimban körvonalazott céljait el is érte. A nap sugara azonban árnyékot is vet s ez az árnyék szembetűnőbb az első tavaszi napon, mint forró nyár idején. Így ez a mi első napsugarunk fényessége mellett árnyoldalát is magával hozta.

Első pontként jelentkezik az a köztülmény, hogy a magyar tollnak és zenének pár bánáti régi harcosa (Börscsök Erzsébet, K. Kovacsik Irma, Paizs Pál) nem jutott szerephez ebben a szép sikerű magyarságébresztő ünnepeben. Sajnálatos volna — az erők mostani egymástkereső idején — ha

régi értéket, Bánát termőtalajában kinőtt harcosok bármilyen okból háttérbe szorulnak. Fogjuk meg hívó üzenetvel kezeiket, simogassuk meg írótlukat, régi harcosok erős eszközét s állítsuk oda elének őket is, minél többet, hogy ifjuságunk tudjon dalolni és — az ő példájukon indulva is — a magasba tekinteni.

Tudjuk, hogy országos nevű jeleseink megszerzése különösen a mai időkben nehéz, sokszor áhidalhatatlan nehézségekbe ütközik. Éppen ezért idejekorán tegyük meg a szükséges lépéseket, hogy azok el is jöhessenek. Tudjuk, hogy nagyrészen a rendezőségén kívüli okokból történt de mégis kiábrándítólag hatott az előre meghirdetett magyarországi írók teljes távolléte. Személyes megjelenésük az élmény erejével sokkal jobban emelte volna az est színvonalát mint távollémaradásuk ismételt bejelentése.

A műsort nézve bizonyos aránytalanság mutatkozott már elő olvasáskor és a gyakorlat ezt az aggodalmat igazolta is. Az első részben három prózai szám (Köszöntő, Megnyitó

és Korom felolvasása) után következett az első zeneszám. Szigorúan vet irodalmi estén (mint aminő a jelenlegi volt) sem helyes három k. b. eynemű prózai számot egymásutár venni. Fekete Lajos verseit, vagy az egyik zenei számot kellett volna közhivetni. A második rész színesébe volt a zenei és prózai számok arányosabb elosztásával. Itt is volna azonban egy megjegyzésem éppen az írói alosztály kiváló elnökének felolvasásával kapcsolatban. Gyönyörű novellájá sokkal jobban illett volna az első rész utolsó vagy a második rész első számaként. Írói kvalitását és a bánáti magyar irodalom terén kifejtett munkáját teljes tisztelettel becsülöm és nagyraéritekelem. Nincs jogom és okom sem beleszólni novellájá megválasztásába. Annyi szép novellájá közül azonban talán alkalmasabb lett volna — főleg az idő helyesebb kihasználása céljából — rövidebb elbeszélést választania. Sajnos ebbe a fenyvegezően közeledő záróra is majdnem beleszólt. (Különösen távolabb lakó magyarok szempontjából.)

Az est színvonala magas és emelkedett volt Bánd Anna népdalszámáig. Ebben az emelkedettségben nagy része volt főleg magának az előadóművésznőnek. Bácskai dalait azonban

nem választottam volna irodalmi, tehát igényes előadásra és főleg nem énekeltem volna úgy, ahogy az előadó művésznő azt énekelte.

A népi dalok nem válogatósak, humoruk sokszor vaskos tréfákkal telt, gyakran triviális színezetűek. Kár volt külön mozdulatokkal ezt a trivilitást kihang ulyozni a „Barackmag“ és az „Örök furulya“ áhitatos interpretálójánál. Nehéz volt elhinni, hogy a kettő egy és ugyanazon művész volt. Mellesleg k. b. száz csillogózeműdiám szorongott a karzaton, akiket irodalmi nevelésre hoztunk magunkkal.

Az est fényponja Fekete Lajos versei, illetve azok előadása volt. A bánáti humuszba ültetett és innen felfelé szárnyalt költőnek áhitatos tiszta forrásánál jó volt időzni. Poéta lelke megtáruult előttünk s szívünkben rég felejtett hangok keltek életre az emberszeretetről, a gyermekfájdalmak örök Krisztus éléséről s a lelkek beporosodott kincsesházából. Őde hangja, témái, Mécis Lászlóval ikertestvér ritmusa hamar megteremtették az öszszhangot közte és a hallgatóság között. Élmény volt és köszönet érte a költőn kívül Bánd Annának, aki áhitatos érzéssel itt tiszta művészetet adott. A költő tolmácsolása a művésznő igazi hivatásából kicsi szikra volt, messze fénylő szikra.

K. Végh Vilma felolvasása szellemes elmélkedésként hatott. Szeret a szavakkal csengő bongó játékot üzni, de a játékos szavak mélyén hit és asszonyi melegség bujik meg.

Kristály István „Kitel a kubik“ alföldi népi életkép A téma komorságát hangulatos díszítésként enyhítette az író emberszerelő szíve. Néha szinte ódává, a magyar humusz hőseinek himnu zává emelte egyszerű szereplőinek hus és véralakjait.

„Élmény, szerep, hivatás“ B. Szabó György írása az író komoly lelkének erős visszhangja. Stílusának tömörsége, kifejező készsége választékos témájának hü köntöse volt.

Dániel Gy. László „A néptanító“ című képe realizlikus tárgya mellett is érzelmes hatást keltett. Kár, hogy lefojtott hangjával néha az érthetőség határait surolja.

Korom Tibor a BMKSz ifjusági mozgalmainak időszerű kérdéseiről tartott felolvasást. Lobogó fiatalága néha elragadja s tévut felé csábítja. Nem lehet az ifjuság nevelését magunkra vállalni pusztán merő lelkesedésből. Oda örökéggő lobogás, sokszor elégés kell, kevés szó, több tett és főleg sok-sok emberi tapasztalat. Más kaptafája nem jó a mi lábunkra, maradjunk meg mi is a mienknél.

Két bánáti nótaszerző mutatta be dalait: Ambrus Géza és Vittkay Gyula. Előbbit a szerző maga, uőbbit Falvay Mihály énekelte. Ambrus dalai inkább a modern francia szerzők dalaira emlékeztetnek, bár témájuk magyar talajból nőtt ki. Elhatárolt skálafelületükön belül meg-meg csillog a magyar motívum, de egészében nem hatnak magyar dalokként.

Vittkay Gyula dalai e háboru utáni

A német repülők Anzió kikötőjében fölrobbantottak anyag- és löszerraktárakat

A Führer főhadiszállásáról jelentik.

A véderő főparancsnoksága közli.

A német csapatok Krivojrogban súlyos uccai harcokban állnak az előretört ellenséges erőkkel. Svenigorodkánál, Saskovtól keletre, a Berezínától délre és Rogacsevtől északkeletre a németek az ellenség támadásai, annak véres veszteségével, eiháritották és elreteszelték a betörési helyeket.

Velikij-Lukitól északra a szovjet csapatok szintén eredmény nélkül támadtak. Minden katonai berendezés elpusztítása után a németek, előre elhatározott hadmozdulatok közben, kiürítették Cholm város romhalmazzá vált területét.

Az Ilmen és Pejpusztó között több szakaszon meghiusultak a szovjet csapatok támadásai.

Stemmermann tüzérségi táborok, a Cserkasszitól nyugatra körülrzárt és kitört német harcosportok parancsnoka, a kitörés utolsó napján, egy ellenséges ágyulöveg találatától, gépkocsijában hősi halál halt. Hervadhatatlan érdemet szerzett rendületlen helytállásával és a csapatok kitörése körül. Benne a német hadsereg egyik kiválóan értékes csapatvezetőjét veszítették el.

Nettunó hidfőjében a német csapatok az ellenség szívós ellentállása dacára megtudták javítani állásaikat. Az új német vonalak ellen vezetett ellentámadásokat a németek visszaverték. Az Apriliától délre körülrzárt ellenséget a németek csoportonként kiemelik fészükikből.

Német harc és csatarepülők kötelékei jó eredménnyel éjjel és nappal folytatták Nettunó hidfője ellen vezetett támadásukat. A néme repülők Anzió kikötőjében bombatalálattal súlyosan megrongáltak 2 ellenséges kereskedelmi hajót 9 ezer tonnatartalommal és elpusztítottak több anyag és löszerraktárt.

Február 21-én a déli órákban amerikai bombázó kötelékek, erős vadászrepülők kíséretében helységekét támadtak Németország nyugati és középterületén. Az okozott kár csekély. Heves légharcokban és a légvédelem lelőttek 33 ellenséges repülőgépet, köztük 25 négymotoros bombázót.

Néhány ellenséges zavartkeltő repülő bombákat dobott Németország nyugati és délnyugati területére.

Gyors német harcrepülők ma a koraregeli órákban megtámadták London város területét.

magyar műdalok típusos termékei. Csak a z-ínórozás népi, a lélek-várhoi vagy a falusi intelligencia hangja. Érzelmes dalai, c-árdái-falusi pohár-köszöntőket, dusiasztalu névnapokat juttatnak eszünkbe, de a mezők és rétek illatát nem érezzük ki belőlük.

Falvai Mihály kellemes hangja szép fajtájúval. Mértékártóan, takarékosan bánik hangjával. Különösen Vittay dalainak előadásával volt nagy sikere, főleg a leánykák, általában a szépem előtt.

Élvezetes, hangulatos és magyaros volt a Köllő Sándor-Nappholz Tibor-Láng Imre által előadott „Magyar trió”, valamint a szünet első számaként játszott Nyitány. Láng Imre szakavatott, biztos és elegáns vezetése a szép siker igazi fokmérője volt. Operettjéből énekelt dalok meleg zivű szerzőjét sok siker részeseit örömmel üdvözlöttük.

Bánd Anna énekelte szép sikerrel Láng-Végh: Ki a feleségem? című operettjéből az operett leg-zebb dalait, a BMKSz hangverseny zenekara kíséretével. Behízog hangjához nagyon illett a dalok érzelmes hangulata.

Külön köszönet illeti meg Oláh Lajos nagybecskereki járásvezető, Kristály Iván alosztályi elnököt és Dániel Gy. László szerkesztőt, akik a szép estét lehetővé tették. Megnyitó és köszöntő beszédjük utalt a feladit szépségére, de nehézségeire is. Sok kitartást kívánunk munkájukhoz és várjuk kulturmissziójuknak az eddigiekhez hasonló további és értékes gyümölcseit!

Dr. Vörös István

Svédország hadikészülődései

Stockholm, febr. 23.

A svéd tengerészeti minisztérium hadihajóépítő osztálya egy teljes-n új-típusú hajót bocsátott vízre. A hajó 5000 tonnatartalmu. Fedélzete és az alsó része úgy van megépítve, hogy egyidőben nagyszámu harcokocsit és sereget szállíthat.

Churchill London romjain

Stockholm, febr. 23.

Churchill angol miniszterelnök egy tengerészeti kíséretében végigjárta a város azon helyeit, ahol a ledobott német bombák nagy pusztítást végeztek. Az egyik helyen az ott ügyelgő károsullak megismerték és következő kiáltással fordultak feléje: Látja, elnök ur, mit hozott a maga háborúja!

Churchill keserű humorral válaszolt: Csudamód hasonlít mindez a régi világból megmaradt romhalmazokhoz.

Orvosok kongresszusa

Lisszabon, febr. 23.

Angol kezdeményezésre a szövetséges hatalmak Algirban egy szövetséges orvoskongresszus összehívását határozták el. A közegészségi helyzet Észak-Afrikában teljesen leromlott. A módozatokat akarják megállapítani, melyekkel a járványos betegségeket lehetne megzúntetni, elsősorban az óriási méretekben elterjedt tifuszt.

A török—bolgár barátság

Szófia, febr. 23.

Burgasban tartott nagy politikai népgyűlésen a vezérszónok megállapította, hogy a Törökország és Bulgária közötti viszony több mint barátság. A megértés és együttműködés a két ország között teljesen zavartalan és az a jó viszony egyre ki is mélyül.

Állami tisztviselők vagyónának felülvizsgálása

Belgrád, febr. 23.

A szerb minisztertanács az állami tisztviselők személyügyi biztosának előterjesztése alapján elrendelte az állami tisztviselők vagyona eredetének felülvizsgálát. A rendelet szerint mindazon tisztviselők, akik 1918 december 1-e óta állami, vagy közigazgatási szolgálatban állottak, kötelesek

90 napon belül, vagyónuk jegyzékét az illetékes minisztériumnal benyújtani, amelyből a vagyon eredete kitűnik.

Minden egyes minisztériumban, különleges bíróság alakul, amelynek tagjait az illető minisztérium jelöli ki. A különleges bíróságok felülvizsgálják a vagyon eredetét és ha kitűnik, hogy nem egyenes úton szereztek, az állam javai közé sorolják.

JULIANUS ÉRCKARJA

Julianus barát, IV. Béla király szerzetese, az örök magyar egység gondolatának harcosa és apostola volt a Magyarok Világszövetsége valóban nem rendezhette meg méltóbb helyet, mint ennek a szobornak lábainál. És nem hangozhatott el méltóbb helyen a figyelmeztetés, — vagy tatán nem is figyelmeztetés, hanem ennél sokkal több: fogadalom — hogy a nagy világégs befejezése után első rendű kötelessége lesz a nemzetnek a világ minden táján élő magyarságot felkutatni, hazahozni, visszatelepíteni a Kárpátok medencéjébe. Azt mondotta az ünnepség szónoka, hogy Julianus barát kinyújtott érckarja, hite és izzó fajszeretete örök memento marad és arra figyelmeztet bennünket, hogy az új magyar hazában nemcsak azoknak kell helyet, kenyeret, életlehetőséget kapniok, akik határainkon belül vannak és osztoznak a magyar sorsközösségben. A boldogabb magyar életből részt kell kapniok azoknak is, akik a fizikai, a közjogi nemzetén kívül vannak. Akik ma idegen föld kenyerét eszik, akiket elcsalogatott az éles hajósip, akiket kivándorlásra kényszerített a liberális rendszer könnyelműsége, felelőtlensége, egyoldalú és rö-

vidlátó politikája. Mert tudjuk jól: százezen és millió vannak Európán belül éppugy, mint más világrészekben. Talán nagy, népes, bőven szaporodó nemzetek megengedhetik maguknak azt a fényűzést, hogy új és új rajokat bocsássanak szét a világ különböző részeibe. De nekünk, magyaroknak minden dolgos kézre, gondolkodó agyra, minden szárnyaló lélekre zük-égünk van idehaza, a mi határainkon belül, a mi állami és nemzeti életünkben. A mi álunk az hogy magyarok népesítsék be a Kárpátok medencéjét úgy, mint valamikor Magyaras idejében. Mi azt akarjuk, hogy minden magyar az élet telje seget orának lendületét vágyainak beteljesedését megkaphassa azon az ősi földön, amelyet megszenteltek az ősi s amelyet meg akarnak és meg fognak őrizni az utódok is. Ma még súlyos vihar rázza földünket, sötét felhők gomolyognak feletünk. De amikor kint a frontokon vérrel, idehaza pedig verejtékkel harcolunk, tudjuk, hogy ez már a holnapért történik szemünk a jövőre tekint, amelyet Julianus barát izzó hitével derűsebbnek, boldogabbnak, magyarabbnak hiszünk és akarunk...

Mükedvelő előadás Nagynezsényben

Nagynezsény, febr. 23

A nagynezsényi ifjuság lelkes odaadásának, valamint karmesterek törhetetlen erejének köszönhető, hogy a nagynezsényi ifjuság február 20-án szépszámu közönség előtt lejátszhatta nagyszerű előadását.

A beköszöntő után a műsor első számaként „Pajtás” című ének-számot adtak elő Toldi István vezényletével. Utána következett a háromfelvonásos „Leánycsel” c. népszinmű, amelyben a következő szereplők voltak: Toldi István, Török István, Toldi Istvánné, Tóth Ádám, Dávid Ilonka, Tóth Ilonka, Tóth Cecilia, Erős Mariska, Dori Erzsébet, Csorba Sándor, Bitó Mihály és Tóth Mihály.

A közönség tetszését különösen megnyerték: Toldi István, aki az idősebb, de fiatal szíviük szerepét játszotta, nemkevesbé Dávid Ilonka, aki szerepében a csalfa leányok mintaképe volt; hasonló sikert ért el Toldi Istvánné, akiben az örök zugolódás megtestesülését láttuk. Megnevetette a nézőket Csorba Sándor és Tóth Ádám is.

Valamennyien megértően és átérzetten játszottak szerepüket. Harmadik szám a kisleányok tánca volt. Előadták: Vencel Mariska Szabolcs Mariska, Losonc Katica és Losonc Marika, nagy tetszést keltve.

A negyedik szám az egyfelvo-

násos „Hervadt róza” című dráma. A szereplők, a fenti felsorolaton kívül, Erős Máté. Az előadás befejezéséül, Csorba Sándor és Erős Mariska a multba visszatekintő magyar nemzeti táncot adtak elő, amelyet a nézőközönség kívánatára megismételtek.

A nagynezsényi ifjuság egyhónap előtt megalakult zenekara teljes odaadással szolgáltatta a zenét.

Külön említést érdemel Dávid József, a mükedvelő énekesek karmestere és a zenkar megalapítója, aki törhetetlen buzgalommal dolgozik az ifjuság további eredményes működéséért, valamint Toldi István segédantató, aki részben mint rendező, másrészt mint szereplő eddig harmadszor lépett föl Nagynezsényben szép sikerrel a színpadon. F. T.

A svéd—orsz tárgyalások elhalasztása

Basel, febr. 23.

A „Baseler Nachrichten” című lap értesülése szerint, a lengyel emigráns kormány és Moszkva közötti tárgyalásokat, valószínűleg elhalasztják bizonyos időre. A tárgyalások legutóbbi állása az volt, hogy Lengyelország keleti részében a szovjet, nyugati részében a lengyelekre biznák a köz igazgatás vezetését. A lengyel részben azonban az angolok és amerikaiak is közreműködnének a közigazgatásban. Az emigráns kormány a javaslat fölötti döntés elhalasztását szorgalmazza.

Rögtönítelő bíróság ítéletei

Páris, febr. 23.

A kommunisták elleni tisztogatási eljárás során 26 vádlottat terrorcselekmények elkövetése miatt halálra ítélt a rögtönítelő bíróság. Több más vádlott ügye a francia polgári bíróság elé kerül.

Európa első zsidótörvénye

A budai Vigadó termeiben mutatta be a külügyi miniszterium kulturális osztálya annak a vándorkiállításnak anyagát, amelyet röviden elindít a baráti államok fővárosaiba, hogy az új Európa legalább főbb vonásokban megismerhesse a mai Magyarországot. A kiállítás négy csoportja Magyarországon gazdasági fontosságát, ipari és gazdasági felkészültségét szociális intézményeit, legfőképpen az új átalakuló Magyarországnak az új Európában való politikai szerepét foglalja össze. A kiállításnak ebben az utóbbi részében egy-egy jellemző mondatban, számszerű adatban, fényképpel, vagy grafikus ábrázolással szembezőkően igazolják, hogy a nemzeti alapokon nyugvó, és szociális irányú kialakuló igazságos európai rendszer nem importálhatók nálunk, hanem ennek a elkíségnek szellemi elindításában és kialakításában a magyar felelős államférfiak jelentős szerepet vittek.

A kiállításnak ebben a részében kapott helyet a magyarországi zsidókérdés bemutatása és megoldásának eddigi eredményeit ábrázoló anyag. Széles rajzokon és grafikonokon láthatja a néző, hogy sehol Európában nem volt annyira égetően súlyos a zsidóprobléma mint nálunk, mert az ország lakosságához viszonyítva számuk óriási: a magyar gazdasági és szellemi életet tökéletesen átházták. Egy nagyobb képen évszámok olvashatók, egy-egy törvény meghozásának dátuma, a törvény tartalmának rövid kivonataival. Ezek bizonyítják, hogy a legutóbbi, ugynevezett első és második zsidótörvény bizony nem az első, és nem a második olyan törvény volt, amely a zsidók térfoglalását igyekezett blokátozni. Szent Istántól kezdődőleg királyaink rengetek törvényt hoztak, hogy utját állják a zsidók gazdasági terjeszkedésének. A felsorolásban szerepel a huszas évek híres „Numerus clausus” törvénye, amely alkalmat arra, hogy egész Európa előtt bizonyítsa a magyarság kezdeményező szerepét. Ez a törvény az első m dern értelmében vett zsidótörvény az első világháború után. A liberális kapitalista eszmevilág uralkodása óta a nemzetközi zsidóság szoritógyűrűjében a megcsontított nyolcmillió magyar nemcsak meg merre hozni és keresztül merre vinni azt, hogy a zsidókat csak országos számarányuknak megfelelően vették fel az egyetemekre s ezzel elejét vették annak, hogy az értelmiségi diplomás életpályákat a zsidók még jobban birtokba vegyék. Sőt ez a törvény szinte az első faji törvénynek is nevezhető, mert ha kifejezetten nem is, de értelmében és lényegében fajiá nyilvánítja a zsidóságot.

A vándorkiállítás Németországban kezdte meg körutját.

JEGYEZZ SZÖVETKEZETI ÜZLETRÉSzt

Magyar kötelességednek tetszel eleget.

Kovácsmestert

keresünk

187

nem feltétel, de ha kisebb bognármunkához ért, jobb.

ALLAMI MENTELEP, VERSEC.

HIREK

Két forradalom

IX.

Boldogtalan, szaggatott nesz hallatszott a torkomban. A szívem megsebesült és vér ömlött belőle, mindenki vére, aki magyar. A két öklömet nekiszoritottam a szememnek. Olyan erősen szoritottam, hogy a szemgolyók fájtak az üregekben és vörös kigyók cikáztak a sötétben. Hirtelen felpillantottam. Hályogos szemével meredt be rám a szürkület. Az ő reggelük! Az ucca kihalt volt. Éjszakai dorbézolását aludta ki a hajnalban. Elmulhatott már vagy egy óra is, mire lépések kopogtak bele a csendbe. Egy pupos kis emberi szörnyeteg jött, himbá lödzva a körut felől. Karjára papírosok voltak vetve, a kezében vedret vitt. Időnként meg-megállott a házak tövén, gyorsan mázolta a falat és mikor odébbment, mögötte minden állomásán nagy, vörös plakát maradt.

„Éljen a proletárdiktatura!”
Nem engedik lélegzethez jutni, nem engedik eszmélni a várost. Mire felébredt, addigra már elborította egész testét a vérbajos vörös kiütés. Ott lesz mindenütt. A kaszárnyában, a királyi palotán, a templomokon is.

Elfördültem az ablaktól. Hiába, ugyanaz az iszonyat volt mindenütt. A reggeli asztalon ujság feküdt. A tegnapi nyomdásztrájk megszűnt. A szocialista szedők kiszedték a kommunisták lapjait és a fekete nyomtatásban benne volt a vörös: „Világ proletárjai egyesüljete!” Legfelül pedig nagy betűk mondták el Károlyi Mihály kiáltványát:

„Magyarország népéhez! A kormány lemondott. Azok, akik eddig is a nép akaratából s a magyar proletárság támogatásával kormányoztak, belátták, hogy a viszonyok kényszere új irányt parancsol. A termelés rendjét csak úgy lehet biztosítani, ha a hatalmat a proletariátus veszi kezébe. A fenyegető termelési anarchia mellett a külpolitikai helyzet is válságos. A párisi békekonferencia titokban úgy döntött, hogy Magyarországnak csaknem egész területét katonailag megszállja. Az antantmisszió kijelentette, hogy a demarkációs vonalat ezentúl politikai határnak tekinti. Az ország további megszállásának nyilvánvaló célja az, hogy Magyarországot fölvonulási és hadművelési térré tegyék a román határon harcoló orosz szovjethadsereg ellen. A mitőlünk elrabolt területek pedig zsoldja lenne azoknak a román és cseh csapataoknak, amelyekkel az orosz szovjethadsereget akarják leverni. Én, mint a Magyar Népköztársaság ideiglenes elnöke, a párisi konferenciának ezzel a határozatával szemben a világ proletariátusához fordulok igazságért és segítségért, lemondok és átadom a hatalmat Magyarországnak népei proletariátusának. Károlyi Mihály.”

Irtózat fogott el. Bevallja, hogy ő adta! És undorodásomon át érezni kezdtem, hogy ez a kiadvány nem egyéb, mint egy megcsalt nemzet adás-vételének legaljasabb okmánya.

„Magyarországot csak én menthetem meg”, — mondotta Károlyi Mihály 1918 október 31-én, mikor

hazugságban elkezdi. „Átadom a hatalmat Magyarországnak népei proletariátusának” — mondja 1919 március 21-én, mikor hazugsággal végzi. Közben eladta és eltékoztolta Magyarországot. Az álarc félre áll. És mögüle merészen felvonul a had, amelyet ő Magyarország népei proletariátusának nevez.

A „Forradalmi Kormányzótanács” névsorában ott vannak jóformán valamennyien. Mint Károlyi kormányánál, az előtér szemfényvesztő keresztény bohóca még van itt is: Garbai Sándor, az elnök. A többiek idegenek...

Külsügyi népbizos: Kun-Kohn Béla, helyettese Ágoston-Augenstein Péter. Hadügyi népbizos: Pogány-Schwarz József, helyettesei Szántó-Schreiber Béla, Szamuely-Samuel Tibor. Belügyi népbizos: Landler Jenő dr., helyettese: Vágó-Weiss Béla. Pénzügyi népbizos: Varga-Weissfeld Jenő, helyettese: Székely-Weissit Béla. Közoktatásügyi népbizos: Kunfi-Kunstatter Zsigmond, helyettese: Lukács-Löwinger György. Kereskedelmi népbizos: Landler Jenő dr. (ideiglenes), helyettese: Rákosi-Roth Mátyás, Haubrich József.

A földmivelésügyi népbizos-ság kollégiuma: Hamburger Jenő, Csizmadia Sándor, Vántus Károly, Nyisztor György. Szocializáló népbizos: Böhm Vilmos, helyettesei: Hevesi-Honig Gyula, Dolcsák Antal. Német népbizos: Kalmár-Kohn Henrik. Ruszin népbizos: Szabó Orest dr. Közélemezési népbizos: Erdélyi-Ehrlich Mór, helyettese: Illés-Braun Artur.

Zsidók az összes népbizosok. Csak a helyettesek között van elvétve egy-egy magyar. És ezeken túl is ismét csak ők. A főváros élén Preusz Mór, Vincze-Weinberger Sándor és a félvér-zsidó Dienes László. Zsidó a rendőrség védőrségének és népőrségének két politikai népbizosa: Bíró-Burger Dezső és Seidler elvtárs. És közülük való az Osztrák-Magyar Bank új kormányzója Lengyel-Goldstein Gyula is.

Vajon van-e ember, akit nem ejt gondolkozóba ez a névsor?

Károlyi lemondásának a körülményeiről is hiteles hírek érkeznek. Ujságírók révén szivárgott ki, mi történt a tegnapi est minisztertanácson. A tanácskozást megelőzőleg Károlyi titkolódzva, hosszasan tárgyalt Kunfi Zsigmonddal. Kunfi azután egyenesen a gyűjtőfogházba ment, a szocialdemokrata párt nevében a förtömbben megegyezett Kun Bélával és a többi kommunistával. Az egyezséget írásba foglalták. A régi Országház tanácstermében pedig Pogány-Schwarz kikiáltotta katonatanácsával Magyarországnak számára a proletárdiktaturát. Hamar ment Pogány kaszárnyákat, a fegyver- és municióraktárakat már ugyanis átjártotta a kommunisták kezére. A posta és távirada is hirtelen a hatalmukba került.

Kunfi, Gelléri Oszkár ujságíró és Kéri Pál, Károlyi bizalmasa és tanácsadója vitte meg ezt a hirt a miniszterelnökségre. Kihívták Károlyit a tanácskozárról és jelentették, hogy Kun Bélát éltetve,

forradalmi nép özönlik az uccán. Fegyveres munkásság és katonaság követeli ordítva a diktaturát. A város ezalatt mitsem tett és egészen csendes volt. Károlyi megijedt, Kéri és Kunfi rábeszélésére kijelentette, hogy lemond. Ezután Kéri-Krammer Pál megfogalmazta a lemondást, Károlyi pedig elvetemült cinizmusában aláírta. A kártyás kártyázott megint és még csak meg sem igen néze a kártyát, amelyet az asztalra dobott. Kéri felkapta a kártyát. Rohant a lemondással az Uj-városházára és diadalban felolvasta a munkástanács éjjeli ülésén. A tanács ezután mondta ki, hogy Magyarország tanácsköztársaság legyen. Közben Kunfi Zsigmond hirtelen egy másik irást tolt Károlyi elé. Utasította vele az államügyészséget, bocsássa haladéktalanul szabadon Kun Bélát és fogvatartott társait. Aztán automobilon elment érték és Kun Béla, Vágó, Szamuely és a többi kommunista, mint Magyarország teljhatalmu urai hagyták el a börtönt, hogy elfoglalják az alvó várost.

(Folytatjuk).

Anyakönyvi hírek. A becskeréki anyakönyvi hivatalban a következő bejegyzések történtek. Születtek: Radisics Vukcsalin és Trebics Danica fii, Cveics Szava és Krajovanov Boszilyka leány, Sztokov Vera leány, Tényi István és Harmati Rozália fii, Lévai Pál és Fülöp Mária leány, Milovanovics Sztankó és Brdar Zsika leány Trankulov Ferenc Sisica Verona leány, Csábi András és Mészáros Julis fii, Uhrmann Georg és Glaser Teréz fii, Jabódi István és Kovarik Katalin fii. Nagyudvari Mihály és Sós Róza fii, Ravelhoffer Hans és Hefele Franciska fii, Bohn Péter és Schneider Mária fii, Turinszki Milorád és Mihajlov Vida fii, Sztokjanovics Dusan és Falendics Ludmilla fii.

Házasságot kötöttek: Annau Rudolf és Schlitter Anna, Grimm Rudi és Janosek Ilona, Kovács Gábor és Molnár Etel, Kiss István és Halas Gizella, Molnár János és Gyenge Róza, Krämer Hugó és Hiermann Irén, Jovanov Radivoj és Szrdanov Anka Grubacki Milenko és Vorgics Milica.

Halálozások: Jung Eliza 36 éves, Senics Dragutin 30 éves, Zsirov József 87 éves, Barta Pál 32 éves, Radovancev Zsófia 65 éves, Tényi Ferenc 1 napos, Jobbágy István 1 napos, Martinov Mária 67 éves, Pataki Etel 41 éves, Nánássy Mária 13 hónapos, Grbics Vászsa 46 éves, Sztokjanovics Nikola 5 napos, Cvejanov Tóma 78 éves, Segovac Koszara 33 éves, Sogorov Jovica 19 napos.

Kovácsműhelyt.

egészben vagy részben 191
megvételre keresünk
Allami méntelep. Versec.

Méhészek!

Deli András, Tor. Vásmhelyen
(Debelyác-a) **prézel műlépet** minden nagyságban és **méhviaszot vesz** a legmagasabb árban. 186

Vasárnap	Feb. 29 nap
20	Kat. B Farsangv. Prot. B Farsangv.
Hétfő	Kat. Elenóra Prot. Elenóra
Kedd	Kat. éter székf. Prot. Edömér
Szerda	Kat. Hamvázosz. ††† Prot. Alféd
Csütörtök	Kat. Szökőnap †† Prot. Matyás
Péntek	Kat. Matyás ap. ††† Prot. Géza
Szombat	Kat. Géza vt. †† Prot. Sándor

Időjárás: Hideg, csapadékos, majd a hó végé, enyhül az idő. Február 20-án a nap kei 6 44 és nyugszik 17 13, február 20-án 6 33 kei és 17 22 órakor nyugszik. 22 perccel hosszabbak a nappalok. — **Holdváltások:** Első negyed 1-én 8 óra 8 perckor. Holdtölte 9-én 6 óra 29 perckor. Utolsó negyed 17-én 8 óra 42 perckor. Újhold 24-én 2 óra 59 perckor.

Ma a Nikolics gyógyszerész Frucht Platz (Buza tér) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 2 óráig csak az ügyeletes gyógyszerész van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvos a Becskerek (Nagybecskerek) egész területére szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig dr. Sztakity Momir lakik Horthy Miklós ucca 51. szám alatt.

Ujjalakulási ülés. A BMKSz nagybecskereki fiókja 1944. február 27-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja ujjalakulási ülését a Szövetség hivatalos Centrál-szállóbeli helyiségében, a következő napirenddel: A fiók vezetőségének és választmányának ujjalakítása.

Nyilvános énekóra. A BMKSz pancsovai fiókja a pancsovi Magyar Dalkör közreműködésével 1944 február 27-től kezdve minden vasárnap délután 4 órai kezdettel nyilvános énekórát rendez a Magyar Társaskör nagytermében. Ezeknek az összejöveteleknek a célja a magyar népdal ismertetése és terjesztése, valamint az érdeklődőknek a hangjegyek olvasására való tanítása. A 30 perces énekórát rövid népszerű előadás követi érdekes társadalmi, közművelődési és tudományos kérdésekről. A „Magyar a Magyarért” Női Tábor ezekkel az alkalmakkal teát szolgál fel jótékony célra a műsor nyomán meginduló társalgás folyamán.

Fa és szénszelvények érvénye. A hetedik fa- és szénszelvény február 29-ig érvényes. Március hó 1-től a nyolcadik fa és szénszelvény került forgalomba. A nyolcadik faszelvényre, tekintet nélkül a jegy számára egy nyolcadik fa és a nyolcadik szénszelvényre 200 kgr. kocsz vagy 200 kgr. brikett igényelhető.

Üzenetek az anyaországba

Előfizetés az anyaországban heti egy példányra: negyedévre 4 P, félévre 8 P, egész évre 16 P. Az előfizetési összeg a következő címre küldendő: **Mara Jenő, a „Torontál” budapesti képviselője Budapest, II., Fő-utca 8. sz. II. em.** Pósta-csekszámlánk száma 54598. Az anyaországi olvasóink csak a budapesti kirendeltségnél fizethetnek elő a Torontá-ra.

Wursz Teri, Magdi, Budapest. Levelet megkapjuk. Pénzt adjon Kató tanti, amennyi kell, a többit ugy intézzék el, ahogy jónak látjátok. Csókol mindannyiokat: Szüleitek.

Farkas Antálnak, Csurog. Nagyon halás köszönet a faradozáért. Az „Uj Nép” olvasói, opovai rét.

Bolyos Pálnak, Péterréve. Hála Istennek egészségesek vagyunk mindannyian. Tiszteljük az összes testvéreket. Üzenjétek az „Uj Nép”-ben. Bolyos Péter és Almási család.

Jováncai Péternek, Bácsföldvár. Egészségesek vagyunk, amit magunknak is szívből kívánunk. Üzenjenek az Uj Nép-ben. Bolyos Péter és Jováncai Ilona.

Pap Istvánnak, Csantavér. Éünk és jól vagyunk. Üzenjenek az Uj Nép-ben. Nagyon várjuk. Pap Cecil leányuk Padé és két fia.

Kovács László kéményseprőmesternek, Karcag. Kedves Anyám! Fájdalomtól megtörtén értesitem, hogy Ilonka e hó 5-én déli 12 órakor meghalt. Másnap délután 3 órakor zivataros, zord időben temettük el. Falunk magyarjainak apraja nagyja jelen volt. Ilonka Évike mellé került. Bánatosan osztozom a szomorúságukban. Csókolja veje: Jani.

Bedekovich Lajos tanító, Temerin. Mindent átvettem, nagyon örülünk, egészségesek vagyunk. Médit és benneteket sokszor csókolunk. Szüleitek.

Pázi Józsefné, Kolozsvár. Katkák merre vannak Topilival? Kérlek rögtön értesíts az Uj Nép után Tutuje.

Kádár Sándor és Ilonka, Szeged. Hogy vannak? Még nem volt alkalmom tudatni, mily nehezen érkeztünk haza. Három napig utaztunk. Tisztelek és csókolok mindenkit: Kádár Istvánné.

Kegyés Jánosnak, Ujvidék. Üzeneteket megkaptam, nagyon örültem neki. Hogy vagytok? Sokszor csókolunk mindannyiokat Kádárné és Bajuszné.

Fésüs Pál és neje, Szolnok. Kedves bátyám és Rezikém, hogy vagytok? Mi csak megvagyunk. Jó lenne, ha a nyarat nálunk tölthetnétek el. Csókolunk mindkettőtöket Kádárné és Bajuszné.

Szalai Imre családjának, Szeged. Kedves Mama, sok szerencsét kívánok névnapjára. Kedves Margit, elvárom a nyáron mindannyiokat. Ha megérjük, elmesélem, hogy értünk haza. Mindenkit csókolok: Kádár Istvánné.

Fésüs István és családja, Makó. Még csak most tudatom, hogy milyen nehezen érkeztünk haza. Hogy vagytok? Csókolunk mindannyiokat: Kádárné és Bajuszné.

Erling Vendel, Pécs. Üdvözlöm nagybátyaimat. Feri.

Nagy András bádógosmester, Egészségesek vagyunk és sok üdvözlöt küldünk: Rózsa, János és családjai.

Bánátiaknak! Hegedüs István horvátneuzinai gátnér keresi Antal fiát. Aki tud róla vagy hollétéről, értesitse agóddó szüleit az „Uj Nép”-ján.

„THALIA” kozmetika in-eze Göring Gasse (Fő ucca) 17
Stagelschmidt-ház. Zsiros, pattanásos, száraz, ráncos arckezelések. Hormon, Vitamin krémek. Hajszálak, szemölcsök végleges eltávolítása Diathermiával. Tanítvány felvétetik

Dr. Maráné, Budapest, Az üzletben nincs újság, D. még nem jött meg. A szedőgépkatrészeket és a fél vágó papírosról az előzímblát ekvetlen kérjük. „Giobu”.

Barna Mátvás mozdonyvezetőnek, Szeged. Névnepodra gratulálunk mindannyian jól vagyunk. Mindkettőtöket csókolunk Lőrincz Juliska.

Matyasoviits Lajos, Szabadka. Édes fiam, én jól vagyok, hogy vagytok ti? Csókol mindnyájatokat Aranka

Urbán Miklós m. kir. csendőralhadnagy, Marosvásárhely. Értesítjük, hogy Awender Pál katalinfalvai lakos 1944 január 17 én elhunyt.

Horváth Géza, Budapest. Névnepod alkalmával szívből gratulálunk. Mindnyájan jól vagyunk. Közöld uj la káscimedet. Hogy vagy? Sokszor csókol Erzsi.

Balassa Ferenc, Eszti, Ráckeve. Bátyám, adjál életjelt magadról az Uj Nép-ben. Az egészség jó. Csókol testvéred: Balassa József.

Juhász Péter, Kecskemét. Üzeneteket megkaptuk. Jól vagyunk. Házunk kész, benne lakunk. Üzenj az Uj Nép-ben. József.

Wagenhofer Ede káplán, Elek. Köszönet mindenért. Apa adóját fizetem. Miskának gratulációk. Csókolok szeretettel: Mariska.

Varnyu Sándor, Sándorfalva. Üdvözlünk benneteket és kérünk értesítést az „Uj Nép”-ján szüleink hollétéről. Csókol Varnyu család.

Varga János, Lok. Valamennyien egészségesek vagyunk. Életjelt kérünk az Uj Nép-ben. Öcséd Hablik György.

Ott Endre, Szeged. Üzeneteket megkaptuk. Örülünk. Nálunk is minden rendben van. Rövidesen átjövök. Csókolunk Szüleid.

Mátayné, Szabadka. Nagyon jól érezzük magunkat, sokat gondolunk magukra. Csókolja Magda.

Celik István, Szabadka. Szerencsésen megérkeztem, jól vagyunk. Csókol benneteket: Magda.

Fajta Károly, Budapest. Küldeményeket megkaptam, jókívánásaitokat köszönöm Hazatérésem végleges elintézését várom, akkor jövök. Csókol mindenkit: Anyád.

Mara Jenő, Budapest. Az „Uj Nép”-ján kérünk értesítést a lap megérkezéséről. A 32. szám mikor érkezett meg. Sieber.

Homoki János, Ujszeged. Az „Uj Nép”-ben kérünk értesítést fiunk, Pataki József hollétéről. Pataki György, Becskerek.

Várady Lászlóéknak Ujvidékre. Az Ildikó jól van, már beszél. Az Emmának születésnapja alkalmával minden jót kívánunk. A Mendovich keresztlevelét Kübekházán vagy Valkányon keressétek. A Dan cég bizonyítványai megvannak. Alkalmadtán küldjük. Mindnyájan csókolunk: Manci.

Úveges István, Bácskatopola. Apusze encsésen hazaérkezett. Egészségesek vagyunk mindannyian. Annuska nagyon vigyázzon magára. Ha Annuska rosszabbul van, azonal üzenjétek az „Uj Nép”-ben akkor én hazamegyek. Csókolunk beneteket Mama.

Hajdu Elemér, Budapest. Náthalázon Anyával együtt mindannyian szerencsésen átestünk. Irén bordahártyagyulladásal báromhavi szabadságon van. Gáspárral megegyeztél? Üzenj az „Uj Nép”-ben. Mindkettőtöket csókolunk, Anyáék.

Özv. Kalapáti Giza, Ujvidék. Hogy vagytok? Újajok eljert magatokról. Vt megvagyunk. Irén kezelés alatt Adolf Németországban telje it katonai zolgálatot C öko-unk valamennyieket Vilma.

Buchmann Stefi, Ujvidék. Adjál életjelt magadról! Sokat gondolok rád. Csókol Vilma.

Wirthné, Budapest. „Uj Nép” eddig nem jött. Értesít hogy létéről! Nagyon aggódom Gondolatsan mindig nálad vagyok. Ahogy lehetséges, jövök. Sok szeretettel csókolok: Etel.

Berényi Péternek, Szabadka. Kedves Te tvérem! Radión keresztül küldött üzenet megkaptuk, melyet szívesen fogadunk. Hála Istennek élünk mindannyian edes anyákkal együtt. Szeretettel üdvözljük, csókoljuk az egész Berényi családot. Ha üzennek, csak az „Uj Nép”-ben üzenjenek. Berényi Péter. Torontáltorda.

Klenancz Ferenc szolgabíró, Apatin. Jókivan agatokat örömmel olvastuk és köszönjük. Mindannyian egészségesek vagyunk. Szeretnénk, ha mielőbb meglátogánátok bennünket. Viatov Milka, Kovin.

Felhívás!

Az 1943 november 26-iki 83 sz. hivatalos lapban megjelent a rendelet, amely köteles munkaszolgálatra behívott szegénysorsu személyek családjainak segélyezésére vonatkozik.

A rendelet 1. pontja értelmében a köteles munkaszolgálatra behívott szegénysorsu személyek családjainak segélyezésére a szociálpolitikai és egészségügyi minisztérium alapot létesít.

A rendelet 2. pontja értelmében ezen alapba befizetendők mindazon járulékok, amelyek a köteles munkaszolgálatra behívottak után szednek be.

Ezen járulékokat a munkásbiztosító hivatalok számolják el.

Hogy ezen hivatal pontos adatokkal rendelkezzen arra vonatkozólag, hogy tagjai közül, mely tag van köteles munkaszolgálaton és hogy mely tag után kell a beszedett járulékot az alapba befizetni, szükséges, hogy a munkaadók ezen felhívás megjelenése után a jövőben a köteles munkaszolgálatra behívottak bejelentése alkalmával a bejelentőlap felső részén feltüntetni „Köteles munkaszolgálat”.

Amennyiben az alkalmazottak bérfizetési jegyzékkel lesznek bejelentve, úgy a köteles munkaszolgálatosok után külön bérfizetési jegyzék két példányban küldendő be. Ezen bérjegyzéken szintén feltüntetendő „Köteles munkaszolgálat”.

Azon köteles munkaszolgálatosokról, akik már munkában állnak és ezen hivatalnál már bejelentették, névjegyzék küldendő be, hogy a szükséges adatokat a hivatal nyilvántartásába bevezethesse.

Rendkívül fontos úgy a munkaadóra mint a köteles munkaszolgálatosra valamint ennek családjára, hogy a munkaadó pontosan a fenti utasítás szerint járjon el. Becskerek, 1944 február 12.

Kerületi munkásbiztosító hivatal.

Külső és belső gazdaságban, valamint konyhakertészetben jártas okleveles

gazdász állást keres

Cím a kiadóhivatalban — 201

Bélyeggyűjtők!

199 **VESZEK és ELADOK** mindennemű postabélyeg-ef.

BORBÉLY bélyegkereskedő, VERSEC

Ügára, utak mellé ültessen:

Jegénye nyárfát

mert ez legjobban megfelel nyirkos természetű bántai ta ajunknak

Továbbá cseresznye, meggy, édesmandula, körte és kajsziabarack

oltványok,

valamint köris és akácfa még kapható

WÉBER kertészetben, Torontáltordán

Ugyanott Chabaud-szekfü mag kapható

ELADÓ

két KIRAKAT és AJTÓ, ép üvegezéssel, vasrollókkal Párjuk megtekinthet k Princ Eugen (Wilson) tér 4 számú házon. 198

Cím: Mackensen (Gundulitya) u. 11. sz.

Jókarban levő, mély

gyermekkosci eladó!

Vásártér, Topličina ucca 3. sz. 202

Harisnya talpalást

továbbra is vállalkunk a helybeli Harisnyagyár r.-t. megbízásából

páronként

Dín 54°-

„Tekstil” MOLNÁR MIHÁLY Becskerek, H. Göring (Fő) u. 12. sz. (a volt Eugen Klein-féle helyiségben)

Ujságkihordót

és rikkancsokat keres a

„TORONTÁL”

Sepp Kraft (Zápolya) utca 3. szám

Hirdessen a Torontál-ban

A szerkesztésért és kiadásért felel

Úzvegy dr. Mara Jenőné Uri (Herren) ucca 7.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becskerek (Nagybecskerek) Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.